اشکال صاحب مدارک به فرمایش شهید در وجود شاذ در بین قراء سبع

در مورد کلام صاحب حدائق مطلبی را هم بگویم که مقدمه باشد برای جلسه بعد. ببینید در مفتاح الکرامه و در حدائق وقتی از مدارک نقل کردند؛ البته عین عبارت مدارک را در حدائق نیاورده اند. ولی در جزوه بود. «هذا مشکل جداً لکن (ای لکون) المتواتر الا یشتبه بغیره کما یشهد به الوجدان، انتهی». در نسخ مدارک «لکن» بود، در نسخ مفتاح الکرامه تصحیح کرده اند، در چاپ قدیمی هم هست؛ گفته اند «لکون» است و «لکن» در اینجا معنا ندارد. لذا باید «لکون» بخوانیم. به گمان من این تصحیح درست نیست. یعنی همان «لکن»ی که صاحب مدارک گفته اند درست است.

«و قال سبطه بعد نقل هذا عنه: هذا مشکل جداً»؛ چه چیزی مشکل است؟ شهید ثانی فرمودند در عصر ما متواتر از این هفت تا بیرون نیست. نوه ایشان ناراحت شدند و گفتند چرا می‌گویید بعضی از این قرائات سبع متواتر نیست؟! «هذا مشکل جدا».

«لکون المتواتر الا یشتبه بغیره کما یشهد به الوجدان، انتهی»؛ خب در «لکون» که روشن است می‌خواهند چه بگویند. اما به گمانم مقصود صاحب مدارک اصلاً «لکون» نیست. بلکه «لکن» است. یعنی ولو جدا گفته اند بعضی از قرائات سبعه متواتر نیست، اما این «مشکل جدا»؛ یعنی اگر شما تردید بیاندازید و بگویید ما در قرائات سبعه غیر متواتر داریم، همه اجماع زیر سؤال می‌رود. آخر اجماع امامیه بر این است که قرائات سبعه متواتر است، قرآن است، معجز است، اما شما می‌گویید که بعضی از آن‌ها معجز نیست. این «مشکل جدا». بعد در ادامه «لکن» از صاحب مدارک در دفاع از اجماع است. «لکن المتواتر لایشتبه بغیره بالوجدان»، وقتی ما بالوجدان می‌بینیم که این‌ها متواتر هستند، این حرف درست نیست. لذا این جور نیست که در آن اجماع «مشکل جدا» بیاید. پس «مشکل جدا» ادعای جدی ما است. «لکن» ادعای جدی ما در این‌که به اجماع صدمه بزند و بعداً شیعه نتواند بعضی از قرائات سبع را در نماز بخوانند، قبول نیست. این عرض من است. یعنی «لکون» تعلیل «مشکل» نیست. «لکن» استدراک از این است که «مشکل جدا» تنها مربوط به حرف جدی ما می‌شود. اجماع امامیه و همه چیزهایی که در فقه ثابت بود، صدمه نمی خورد. «لکن المتواتر لایشتبه بغیر»؛ نمی‌توانیم بگوییم که بعضی از آن‌ها متواتر نیست. بلکه همه این‌ها متواتر است.

خب چطور شده که این پیش آمده است؟ من در فدکیه از ذخیره هم گذاشته‌ام. ایشان هم تا به این عبارت می‌رسند، ناراحت می‌شوند که این عبارت به اجماع صدمه می‌زند. بعد شروع می‌کنند از اجماع دفاع می‌کنند. اجماع در اینجا محکم بوده. اجماعی که مرحوم آقای آملی در شرح عروه می‌گویند «لااساس له». شما که می‌گویید «لا اساس له»، اجماع به این محکمی را می‌خواهید چه کار کنید؟! دو نماز بخواند؟! مرحوم آقای حکیم تنها چیزی که داشتند تا دو نماز نخواند، همین اجماع و سیره بود.

اما شما می‌گویید که این اجماع «ال اساس له». خب وقتی این اجماع کنار رفت و قاعده اشتغال آمده می‌خواهید چه کار کنید؟ اگر در بیت ایشان کتاب الصلات شرح عروه ایشان باشد، باید دید که چه کار کرده‌اند. در نرم‌افزار که نیست. هر کسی که متمکن است و دسترسی پیدا کرد به من هم بگوید. مرحوم آمیرزا هاشم در کتاب الصلاه شرح عروه خود، در نمازِ «ملک» و «مالک» را چطور درست کرده‌اند؟ آیا مثل مرحوم آقای اراکی شده اند که فرمودند معلوم است که «مالک» است و بقیه دغدغه است؟!

علی ای حال صاحب ذخیره هم این واهمه را دارند که اجماع خراب می‌شود. آن چیزی که من عرض کردم این بود: البته بی ادبی محضر صاحب مدارک نباشد. اینها اجلاء علماء هستند. شما که حرف جدتان را گفتید «مشکل جدا»، به خیالتان رسیده که قرار است حرف جد شما به قرائات متواتره از طرق متواتره سبع صدمه بزند. وحال آنکه مقصود جد شما اصلاً این نبود. مقصود جد شما این بود که ما قرائات سبعی داریم که متواتر است و از طریق تیسیر و شاطبیه است. لذا در آن جا می‌گویند «کل مما نزل». در اینکه مشکلی ندارند تا شما ناراحت بشوید و بگویید «مشکل جدا». ایشان می‌گویند در بعض روایات از غیر از این چهارده راوی ای بعض طرق این چهارده راوی، که «روی عن هوالاء السبعه» ولی متواتر نیست. خب شما هم که در این مشکلی ندارید. شمای صاحب مدارک اگر نگاه کنید، می‌گویید بله این متواتر نیست. به گمانم این جهت مخفی شده است. برای مثل من طلبه محضر سید محمد خیلی بی ادبی است. اما حالا مباحثه علمی است. من آن چه در ذهن قاصرم هست را عرض کردم.

به نظرم در نرم‌افزار، همه نسخه‌های مدارک «لکن» بود. من نگاه کردم. یعنی تنها در مفاتح الکرامه «لکون»، تصحیح قیاسی شده است. گفته اند «مشکل جدا،لکون...». «لکون» را تعلیل برای «مشکل» گرفته‌اند. و حال آنکه صاحب مدارک که نمی‌خواهند این را بگویند. در نسخه‌های مدارک «لکن» است؛ یعنی دلتان جمع باشد که حرف جد ما به مسأله اجماع و تواتر صدمه نمی‌زند.

بازبینی #2
ایجاد شده 1 مه 2024 13:32:42 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 ژوئن 2024 14:23:01 توسط ... .